

Stichting NAP

Beleidsplan 2024-2026

NAP als maat voor de stand van het water in Nederland

Leen Murre/Jaap Danhof
1-12-2024

Inhoud

1.0 Inleiding	2
2.0 Waarom deze locatie?	2
3.0 Opbouw expositie.....	3
4.0 Status anno 2024	6
4.1 Nieuwe doelstellingen	6
5.0 Driejarenplan 2024- 2026.....	7
6.0 Organisatie en financiering	7
7.0 Sterkte en zwakte analyse.....	8
7.1 De plussen	8
7.2 De minnen	8
8.0 Financiële paragraaf	9
8.1 Huidige situatie	9
8.2 Uitgaven	9
8.2.1 Structurele jaarlijkse uitgaven	9
8.2.2 Incidentele uitgaven	9
8.3 Inkomsten	9

Stichting —
Normaal Amsterdams —
Peil —

1.0 Inleiding

De Stichting Normaal Amsterdams Peil (NAP) werd op 29 december 1987 opgericht met als doel de geschiedenis en betekenis van deze (Europese) waterpeilstandaard voor een breed publiek toegankelijk te maken. Dit in de vorm van een permanent **monument/expositiecentrum**, waarbij als locatie werd gekozen voor de Wandelstraat in het stadhuis van Amsterdam (Stopera).

‘Normaal’ betekent in deze context: tot norm verheven. Het Amsterdamse Peil werd tot norm verheven in de landelijke, en later Europese context.

2.0 Waarom deze locatie?

Amsterdam is de meest logische plek, want deze stad geldt als de oorsprong van de NAP-standaard, die vastgesteld werd in 1683 en toen nog Amsterdams Peil (AP) heette. Amsterdam werd regelmatig overstroomd en daardoor ontstond de behoefte aan een gedegen aanpak om de stad beter te beschermen tegen hoogwater en vloedstromen. Door frequente metingen kreeg men zicht op de gemiddelde hoogste vloedstand van het IJ, wat zich vertaalde in een referentieniveau (het zogenaamde 0-punt, Stadspeil of Amsterdams Peil). Dit niveau werd vervolgens het uitgangspunt voor de besluitvorming over ophoging respectievelijk aanpassing van bestaande dijken en waterkeringen. Uiteindelijk is daaruit de NAP standaard voor hoogte geboren en deze is sinds 1818 zowel nationaal als Europees de hoogterefereentie t.b.v. de besluitvorming over waterveiligheid (o.a. peilbesluiten en hoogtes waterkeringen). Feitelijk behoort zij daarmee tot het cultureel erfgoed van Europa. Amsterdam is daarbij de bakermat van het NAP.

3.0 Opbouw expositie.

De eerste fase van de bouw van het NAP-monument/expositiecentrum startte in 1987. Het betrof onder meer de realisatie van een indrukwekkend reliëf van 30 meter lang en 1,5 meter hoog, uitgevoerd in glas, aluminium en natuursteen, op de wand in de Wandelstraat in het Amsterdamse stadhuis: een dwarsdoorsnede van Nederland, dat beeldend de kwetsbaarheid van ons land zichtbaar maakt. Dit reliëf werd ontworpen en gerealiseerd door de cineast Louis van Gasteren (2016†) en vormgever Kees van der Veer.

Het reliëf

Daarnaast zijn drie waterkolommen met peilschalen door een opening van de vloer voor het reliëf geplaatst. Twee ervan geven permanent de actuele (NAP) waterstanden weer van twee Nederlandse kustlocaties. De derde waterkolom geeft elk kwartier de hoogte weer van de Stormvloed in 1953.

In de verdieping eronder staat een zuil, waarvan de bronzen bovenkant het werkelijke NAP 0 (nul) referentiepunt is. Door daar de hand op te leggen ervaart men symbolisch hoever men feitelijk onder resp. boven water staat. Een nuchter makende handeling die de realiteit van Nederland als land liggend onder het gemiddelde waterniveau, indringend voelbaar maakt. In een zijkamer van de ruimte is een impressie van de hoogteligging van Nederland te vinden. Dit eerste deel van het NAP-monument werd in 1988 geopend door de toenmalige minister van Verkeer en Waterstaat, Neelie Smit- Kroes.

De waterkolommen en het 0-punt

In de tweede fase (1988-2010) werd het NAP-monument uitgebreid met een expositieruimte, waarbij in woord en beeld aandacht wordt besteed aan de geschiedenis van het NAP. Diverse, aan het NAP gerelateerde objecten en thema's worden getoond en behandeld. Daaraan gekoppeld is een kleinschalig educatiecentrum, vooral bedoeld als ontdekkings-, c.q. experimenteerruimte voor scholieren en studenten.

De expositieruimte

De expositieruimte werd in 2010 geopend door kroonprins Willem-Alexander. Hij wees destijds in zijn openingstoespraak op het grote belang van de waterveiligheid, dat in zijn ogen permanent aandacht en onderhoud behoeft. Waterveiligheid is immers niet vanzelfsprekend, ook al denken we vaak dat het hebben en houden van droge voeten in Nederland met al zijn kennis en kunde goed is geborgd. Helaas demonstreren de diverse (bijna) rampen van de afgelopen decennia dat dit zeer betrekkelijk is. Ook de klimaatontwikkelingen zullen ons steeds meer met die harde realiteit confronteren. NAP is daarbij een goede thermometer om de staat van het water te monitoren en als basis te gebruiken voor keuzes over ruimtelijke investeringen en het waterbestendig maken en houden van Nederland.

Opening expositieruimte door kroonprins Willem-Alexander

4.0 Status anno 2024

De huidige NAP-expositie in de Stopera is momenteel als gevolg van de verbouwing van de begane grond aan de Waterloopleinzijde niet toegankelijk. De verwachting is dat dit tot na de zomer van 2025 zal duren. Ook de expositieruimte van het NAP zal worden verbouwd.

Dit geeft de Stichting de tijd om deze ruimte om te vormen tot een informatie- en debatcentrum ten behoeve van een permanente dialoog over waterveiligheid.

Met aansprekende deelexposities wil de Stichting zichtbaar maken welke de feiten zijn en hoe die zich ontwikkelen tegen het licht van de snel veranderende klimatologische omstandigheden. Daarbij worden ook oplossingsscenario's gepresenteerd en wordt aangegeven wat de impact hiervan is.

Daarnaast kan het centrum in toenemende mate een aanjaagfunctie vervullen met als doel het waterbewustzijn te vergroten en draagvlak te creëren voor maatregelen die aan de waterveiligheid gekoppeld zijn.

Met als rode draad: het NAP als referentievlak om continu de waterveiligheid te monitoren en te analyseren.

Door ruimte te bieden aan het educatieproject en het kenniscentrum van de Stichting Zee & Rivier wil NAP een actieve bijdrage leveren aan vergroting van het waterbewustzijn. Deze Stichting is voortgekomen uit het initiatief Tweede Kustlijn en wil met een experimenteer- en demonstratieplek in de expositieruimte van NAP, jongeren in de praktische en theoretische waterbouwopleidingen gezamenlijk de uitdagingen van zeespiegelstijging en extreme rivierafvoer laten onderzoeken.

Logo ITK

Tenslotte heeft het NAP-centrum, zoals aangegeven, een educatieve functie en vormt een kenniscentrum. Scholen en onderzoeksinstituten in binnen- en buitenland kunnen gebruik maken van de theoretische en praktische kennis die 'op locatie' beschikbaar is.

4.1 Nieuwe doelstellingen

Het bovenstaande heeft geleid tot het formuleren van nieuwe doelstellingen door de Stichting NAP:

- informatieoverdracht
- kennisbevordering
- vergroten waterbewustzijn
- initiëren en presenteren van plannen en innovaties op het gebied van waterbeheer

- bevorderen van het draagvlak voor watergerelateerde maatregelen en projecten
- educatie en debat over waterveiligheid

Met als overkoepelende visie:

De Stichting NAP heeft de ambitie om een bijdrage te leveren aan een waterveilig Nederland. Dit door middel van kennisoverdracht, vergroting van de bewustwording en het creëren van draagvlak voor maatregelen, die ook in de toekomst de bewoners van Nederland van droge voeten blijven voorzien.

5.0 Driejarenplan 2024- 2026

In de komende drie jaar staan de volgende activiteiten op het programma:

1. Het realiseren van de vernieuwing van het voorste deel van de expositieruimte met de focus op de wordingsgeschiedenis van het NAP, gekoppeld aan informatie over de actuele situatie rond waterveiligheid, toekomstverwachtingen en potentiële oplossingsscenario's. Het materiaal is beschikbaar en de financiering is rond.
2. Het actualiseren en vernieuwen van de bestaande website, gericht op een breder en minder technisch georiënteerd publiek. Aan deze actualisering wordt inmiddels gewerkt. Beoogde realisatie in de loop van 2024. Budget beschikbaar.
3. Het realiseren van het tweede deel van de vernieuwing van de expositieruimte binnen de kaders van de herstructurering van de Wandelstraat en in lijn met de wensen en ambities van de beoogde medegebruikers zoals ITK. Realisatie is te voorzien in 2025. Randvoorwaarde is het verkrijgen van extra sponsorgelden, uitgaande van een raambudget van €25.000.

6.0 Organisatie en financiering

De Stichting NAP vervult de opdrachtgevers- en beheerrol met betrekking tot de expositieruimtes, het reliëf in de Wandelstraat en de waterkolommen.

Er wordt een flexibele opzet nagestreefd om goed in te kunnen spelen op de dynamiek die het thema waterveiligheid eigen is. Het centrum wordt met hulp van vrijwilligers gerund en actueel gehouden.

Het Stichtingsbestuur bestaat uit vier leden: een voorzitter (tevens eindverantwoordelijk) en drie leden, specifiek voor de operationele en financiële aangelegenheden.

Het bestuur wordt ondersteund door een aantal (onbetaalde) adviseurs.

Stichting NAP krijgt geen subsidies, maar wordt onderhouden en gefinancierd door middel van sponsoring. Inmiddels zijn er twee sponsors financieel betrokken bij de verdere ontwikkeling en vernieuwing van de expositie en het ontwikkelen van een meer interactieve website.

7.0 Sterkte en zwakte analyse.

7.1 De plussen

Dagelijks staan toeristen stil bij het **monument** en krijgen uitleg van hun gidsen.

De **expositieruimte** heeft in de afgelopen decennia zijn meerwaarde aangetoond als platform voor informatie en kennisoverdracht. Middelbare scholen en onderwijsinstellingen uit binnen- en buitenland hebben het centrum inmiddels bezocht, waarvan een aantal meerdere keren. Ook lagere scholen uit Amsterdam en omgeving maken veelvuldig gebruik van de praktische faciliteiten die geboden worden.

Daarnaast vervult het centrum een vraagbaakfunctie voor watergerelateerde thema's.

Regelmatig wordt inhoudelijk bijgedragen aan themasessies en publicaties over waterveiligheid.

Intussen heeft de samenwerking met de gemeente Amsterdam structureel vorm gekregen, waardoor de expositieruimte verzekerd is van de locatie op de huidige plek en een stevige verankering krijgt binnen de vernieuwingsplannen van de Wandelstraat. Zo wordt op basis van win-win de bereikbaarheid (ook voor mindervaliden) van de kelderruimte sterk verbeterd.

Als belangrijke mijlpaal kan ook worden genoemd dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om de eerste fase van de vernieuwingsplannen te kunnen realiseren. Met deze plannen zal nog dit jaar gestart worden.

Tenslotte heeft het Ministerie van Infrastructuur en Water (beleidsmatig verantwoordelijk voor het NAP) recent steun betuigd aan doel, opzet en vernieuwingsplannen van de Stichting. Het Ministerie wil uitdrukkelijk een bijdrage leveren aan de inhoudelijke vormgeving van de expositieruimte.

7.2 De minnen

Evenals andere organisaties en stichtingen wordt NAP geconfronteerd met een aantal flinke operationele en financiële uitdagingen. Het werven en op peil houden van het aantal vrijwilligers is een permanent aandachtspunt. Ook fondsenwerving om de nagestreefde ambities te kunnen waarmaken is een cruciaal thema. Om die reden is gekozen voor een gefaseerde aanpak waarbij voor elke volgende stap een dekkend financieel plan aanwezig zal moeten zijn.

Verjonging van zowel publiek als het netwerk van vrijwilligers is eveneens een permanent aandachts- resp. zorgpunt. Een eenduidige sleutel is hier niet voorhanden.

De overload aan digitale mogelijkheden maakt het ingewikkeld om een goede balans te vinden tussen een wat meer traditionele insteek en het benutten van nieuwe technologische mogelijkheden. NAP tracht door een goede mix tussen boeiend 'oud' en dynamisch 'nieuw' het juiste evenwicht te vinden.

8.0 Financiële paragraaf

8.1 Huidige situatie

De Stichting NAP heeft momenteel een zeer beperkt budget tot haar beschikking. Op dit moment is er ca. € 4.500 in kas. In het verleden ontving de Stichting van overheidsorganisaties donaties, maar deze zijn al een aantal jaren vervallen. Door privédonaties heeft de Stichting de afgelopen vijf jaar het hoofd boven water kunnen houden. Ook in de toekomst zal de Stichting alleen kunnen blijven bestaan met subsidies en donaties.

8.2 Uitgaven

De uitgaven kunnen gesplitst worden in structurele uitgaven ten behoeve van het voortbestaan van de Stichting en incidentele uitgaven, verbonden aan de uitvoering van de diverse acties uit dit Beleidsplan.

8.2.1 Structurele jaarlijkse uitgaven

Specificatie:

- Verzekeringen	€ 650
- Hosting website	€ 150
- Bankkosten	€ 200
- Onderhoud div.	€ 250
- Onvoorzien	€ 250

Totaal exploitatiekosten: € 1.500

8.2.2 Incidentele uitgaven

Specificatie:

- Vernieuwing voorste deel expositieruimte: ca. € 3.000
- Vernieuwing website: ca. € 4.000
- Vernieuwing grote zaal expositieruimte (schatting): € 25.000

8.3 Inkomsten

Voor het dekken van de exploitatiekosten zullen er jaarlijks donaties of andere vormen van inkomsten nodig zijn. De verwachting is dat dit, na realisatie van de acties uit dit Beleidsplan, mogelijk moet zijn.

De incidentele uitgaven voor de vernieuwing van het voorste deel van de expositieruimte en de website zijn gedekt door toegezegde subsidies/donaties.

De dekking van de kosten voor de vernieuwing van de grote zaal expositieruimte moet nog geregeld worden en wordt geraamd op circa € 25.000.

Ir Leen Murre, Ir Jaap Danhof,
Najaar 2024